

A program for Graduate students: Preservation, Planning and Development of Cultural Heritage and Cultural Landscape.

Professor Amit-Cohen the head of the program

Since October 2008 the Dep. of Geography and Environment and the Dep. of Israel Studies and Archeology developed a new interdisciplinary graduate program (tracks with and without thesis) entitled: "Preservation, Planning and Development of Cultural Heritage and Cultural Landscape". The program is conducted jointly by the two departments and is based on their main courses together with new specific courses which are concentrated on the three main subjects of the program: planning; conservation and preservation; sustainable development.

The purpose of this program is to get a deeper knowledge in preservation/conservation, planning and development process in old urban and rural areas, in inner cities open spaces and in open areas between metropolitan areas. Also, to gain skills for understanding the different meanings and aspects of this new field in order to analyze social tendency together with economical and physical changes in areas, which were declared for preservation, conservation or for renovation or restoration.

Since The end of the 20th century cultural landscape and cultural heritage assets has become one of the key theoretical and practical tools used in heritage studies, in physical planning and in the sustainable tendency. In countries like Israel which is small, tendency populated and under pressure of development together with differences in ideologies and histories, such a program might lead to a better understanding the landscape and it contested heritage. The program developed new heritage practice to understand the way in which humans have engaged with the natural environment and built areas, modified their environments to create new forms of landscape.

The program attracts each year 20-22 MA students, of which 20% show an interest in PhD studies. It includes practical and theoretical courses and it gets the support of several institutions: Ministry of Interiors, Ministry of Environmental Protection, the Antiquity Authority, Israel Nature and Parks Authority, the council for preservation Israel Heritage Sites and ICOMOS Israel.

מסלול לימודים לתואר שני "שימור ופיתוח נוף ונכסי תרבות"

פרופסור עמית-כהן עירית

מאז שנת 2008 מתקיים במחלקה לגיאוגרפיה וסביבה בבר אילן מסלול לתואר שני עם תזה ובלי תזה שכותרתו "שימור ופיתוח נוף ונכסי תרבות". המסלול מתמקד במפגש בין שלושה נושאים: שימור מורשת טבע, תרבות ונופי תרבות; תכנון; פיתוח.

ההחלטה לפתוח מסלול זה נבעה מהשינוי שחל במעמדם של לימודי הסביבה הגיאוגרפית: לצד ההיבט הפיסי-אקולוגי מתפתח היבט תכנוני-חברתי-תרבותי-כלכלי. היבט זה מייצג מודעות לתפקידו של האדם בעיצוב סביבתו, בשימורה ובפיתוחה. שלושת נושאים אלה מייצגים את הקריאה המתחזקת ל"צדק רב דורי": לזכאותם של הדורות הבאים להנות מהנופים ומנכסי הטבע והתרבות שהדור הנוכחי ער לקיומם ונוטה לנצלם לעתים עד תום. הדיון במפגש בין שלושת הנושאים כולל: אפיון והגדרות של מורשת טבע, מורשת תרבות ונופי תרבות; כללים, אמנות וחוקים לשימור המורשת כפי שהם קיימים בעולם ובישראל; בחינה של האמצעים שנבחרו לייצוגה של המורשת; מגוון התפקידים שמיוחסים לתופעה (כלכליים, פוליטיים, חברתיים, תרבותיים וחוייתיים); ניצול ערכיהם של הנכסים המוכרזים לשימור להעלאת ערכם של סביבות עירוניות וכפריות; שמירה על מרכזי ערים והחייאתם ושיקום אזורים נחשלים באמצעות פעולות שימור; שמירה על מורשת כפרית, מורשת שהתמורות בה מאיימות על העלמות נכסיה; הקמת גופים שתפקידם לנהל את המפגש בין דרישות השימור, התכנון והפיתוח; להבין את מעמדו של הציבור בתהליכים אלה, בכוחו לכוון ולעצב את נופיו ונכסיו; להתעמק במערכות התכנון והאכיפה ובמפגשים בין שטחים פתוחים ומרקמים בנויים איכותיים ועוד. מגוון נושאים זה הוא תוצר של ביקוש למחקר שמתאפיין בגישות רב תחומיות ובסקרנות של חוקרים שאינם מסתפקים בתחום דעת מצומצם, אלא מכירים בחשיבות הידע ובהכרת המפגש בין התחומים ובין שיטות המחקר.

את בחינתם של הצרכים השונים, היכרותם וחקירתם ניתן למצוא בתחומים אקדמיים שונים: גיאוגרפיה, היסטוריה, לימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה, אומנות, חינוך, אדריכלות, תיירות. בבר אילן מרוכזים תחומים אלה בשתי מחלקות: המחלקה לגיאוגרפיה וסביבה והמחלקה ללימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה. מבנה המחלקות והביקוש ללימודי סביבה אפשרו את פיתוחו של מסלול זה. ואכן מהווה המסלול מוקד משיכה לסטודנטים רבים. בגלל ייחודו זוכה המסלול לתמיכה של משרדי ממשלה כמו משרד הפנים ומנהל התכנון, המשרד להגנת הסביבה, ושל גופים ממסדיים: רשות הטבע והגנים, רשות העתיקות, המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל, איקומוס ישראל והוועד הישראלי של אונסק"ו.

קהל היעד: סטודנטים שהשלימו תואר ראשון בשתי המחלקות גיאוגרפיה וסביבה ולימודי ארץ ישראל וארכיאולוגיה, סטודנטים שלמדו בטכניון ובמכללות להנדסה, עיצוב ותכנון אדריכלות ותכנון ערים, סטודנטים שהתמחו באמנות ובאסטטיקה' עובדים בגופים ציבוריים, במשרדי ממשלה, במשרדים פרטיים, אדריכלים ומתכננים בעלי תואר ראשון.

לימודי התואר השני במסלול כוללים קורסי חובה תיאורטיים ויישומיים, סדנאות מחקר וקורסי בחירה. הקורסים מתמקדים בשלושה נושאים, **שימור**, **תכנון ופיתוח**, המייצגים את מהות

המסלול: להקנות כלים להגדרת נוף ונכס תרבות הראויים לשימור, למיינס, להפעיל שיקולי העדפה אם לשמרם, לבחון דרכים לשילובם בתכניות מקומיות, מחוזיות וארציות ולהציג דרכים פתחם ולשלבם בתהליכי תכנון.

על הצלחתו של המסלול יעידו מספר הלומדים בו, התרחבותו משנה לשנה ונכונות גופים רבים לשתף פעולה בקדומו. לנכונות זו ביטוי גם בקורסים חיצוניים המוכרים לגמול השתלמות המתקיימים במסגרת המסלול.

השימור כתחום דעת במחלקה לגיאוגרפיה וסביבה

השימור משמעו פעולה שנועדה לדאוג לקיומם של נכסי תרבות, מוחשיים ולא מוחשיים, כמו גם נופי טבע ונופי תרבות לא רק עבור הדור הנוכחי אלא גם הדורות הבאים. פעולה זו היא חלק ממגמה גוברת בעולם לא להסתפק בלימודי סביבה רק בהיבטים אקולוגיים אלא להכיר את מגוון תפקידיו של האדם בעיצוב סביבתו. בתפקידים אלה נכללים היבטים כלכליים, חברתיים, אידיאולוגיים-תרבותיים וחוייתיים.

מורשת טבע ותרבות כוללת נוף ונכסים שקהילה בחרה לדאוג לשימורה כדי להורישה לדורות הבאים. משמעות התופעה לקבוע כללים למיון התופעות, לאפיוןן ולאופי שבו ישומרו. כללים אלה מתבססים על הסכמה רחבה של קהילה גלובאלית וקהילות מקומיות בגלל ההכרה בחשיבותם של הנופים והנכסים לשקף תקופות, אורחות חיים, טכנולוגיות ואת היצירה של הטבע אך גם לחזק זהות של מקום והזדהות עם מקום. בשנים האחרונות מזהות קהילות רבות את חשיבותם של נכסים אלה בקידום תהליכים חברתיים, פוליטיים, כלכליים ופיסיים. משום כך המתמחים בתחום השימור לומדים את צדדיו הרבים: תכנון, אפשרויות הפיתוח, כללי השימור, מהות השימור, האינטרסים הפוליטיים והכלכליים המתלווים לתופעה, המעמד החברתי של התופעה והסבר לביקוש הגדל לתופעה ולריבוי תפקידיה.

Preservation/Conservation

Conservation means careful management of the environment, its natural resources and cultural heritage (tangible and intangible) and cultural landscape - to prevent their loss or injury, but also to consider the need for development.

Preservation means the activity of protecting cultural assets, nature resources or cultural landscapes from loss or danger no matter the characters of the environment it is situated in, the needs or thoughts of the community whom it belongs.

Cultural heritage, nature heritage and cultural landscapes are all entwining with human thought and activity. Cultural landscapes have become one of the key theoretical and practical tools used in heritage studies and heritage practice to understand the way in which humans have engaged with the natural and cultural environments and modified them to create new forms of landscape. The diversity of types of "humanized" landscapes are considered including the cultural values of so called "natural landscapes", Indigenous cultural landscapes, landscapes of settlement and use, landscapes of routes, tracks and transport, build heritage environments, parks and gardens and other forms of contemporary cultural landscapes.

Current national, regional urban and rural plans emphasize the need for deeper understanding the different meanings of this field in order to analyze social tendency together with economical and physical changes in areas, which were declared for preservation or conservation.